

گنجینہ اخلاق

جامع الدرر فاطمی

تألیف :
عارف سالک آیت اللہ
حاج سید حسین فاطمی

« جلد اول »

شرکت چاپ و نشر بین الملل
وابسته به مؤسسه انتشارات امیرکبیر

فاطمی، سید حسین (متوفی سنه ۱۳۴۸ هـ ش)

گنجینه اخلاق/جامع الدرر. مصحح صادق حسن زاده. - تهران:
مؤسسه انتشارات امیر کبیر، شرکت چاپ و نشر بین الملل،
۱۳۸۳.

۲ ج. در یک مجلد.

ISBN 964 - 7126 - 41 - 7

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه.

۱. اخلاق اسلامی - - قرن ۱۴. ۲. داستانهای اخلاقی - - قرن ۱۴. ۳.
احادیث اخلاقی - - قرن ۱۴. الف. مؤسسه انتشارات امیر کبیر.
شرکت چاپ و نشر بین الملل. ب. عنوان.
۲۹۷/۶۱ BP ۲۴۷/۸/۲۱۶۵۹

گنجینه اخلاق

(جامع الدرر)

تألیف

عارف سالک آیه الله حاج سید حسین فاطمی قمی
(متوفی سنه ۱۳۴۸ هـ ش)

تحقیق و تصحیح

صادق حسن زاده

ناشر

شرکت چاپ و نشر بین الملل وابسته به مؤسسه انتشارات امیر کبیر

نوبت چاپ..... اول - بهار ۱۳۸۴
چاپ و صحافی..... چاپخانه سپهر
شمارگان..... ۳۰۰۰ نسخه
قیمت..... ۶۸۰۰۰ ریال

ISBN 964 - 7126 - 41 - 7

شابک ۹۶۴ - ۷۱۲۶ - ۴۱ - ۷

حق چاپ محفوظ است.

E. mail: intpub @ amir-Kabir.com
WWW. Intlpub.com

ترجمه مؤلف و نسب شریف ایشان

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَلْهَمَنَا مَعَالِيَ الْأَخْلَاقِ لِنُجِنَا مِنْ فَرْعِ يَوْمِ التَّلَاقِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامُ عَلَى أَهْلِ بَيْتٍ مَنْ بُولَايَتِهِمْ عَلَى الْعِبَادِ حِينَ أَخَذَ الْعِمَاقَ.

و بعد نظر به اینکه مدتی بود جمعی از مؤمنین از حضرت مستطاب مروج الأحكام حجة الاسلام آقای حاج آقا حسین فاطمی قمی - مَد ظِلُّهُ الْعَالِی - تقاضا می نمودند، که خاطراتی را که در اثناء مطالعاتشان یادداشت فرموده اند به صورت مجموعه ای در آورند تا بلکه ان شاء الله به طبع رسانیده شود که هم اثری از مشارالیه مُعَظَّم برای همیشه باقی ماند، و هم سایرین از افکار سودمندشان بهره مند شوند. جناب ایشان هم با حال ضعف و فرسودگی مُلْتَمَس آنان را اجابت فرمودند و با کمک بعضی از آقایان از بین یادداشتهای خود کتابی به نام «جامعُ الذَّرَر» جمع آوری نموده در دسترس طبع و نشر گذاردند. حقیر هم برای اداء حقوق و اظهار ارادت به مقام محترمشان و شرکت در اهداء این مجموعه به فکر افتادم یادداشتی راجع به دو موضوع: یکی ترجمه زندگانی جناب مُصَنَّف مُعَظَّم و دیگری سلسله نسب آن خاندان محترم بدان ضمیمه نمایم. امیدوارم مورد قبول درگاهشان واقع گردد و آقایان خوانندگان محترم هم به دعای خیر یادم فرمایند. بِسْمِ اللَّهِ وَ مِنْهُ التَّوْفِيقُ وَ عَلَيْهِ التَّكْلَانُ.

اول: سلسله نسب این بیت شریف منتهی می شود به واسطه احمد بن الموسی المَبَرِّقِ ابن الامام الجواد محمد بن علی علیه السلام به حضرت ثامن الحُجَّج علی بن موسی الرضا - صلوات الله وسلامه علیهما و آلهما - طبق آنچه از شجره نامه ای که به خط و امضاء علامه خبیر و نسابه شهیر آیت الله آقای آقا سید شهاب الدین مرعشی معروف به آقای نجفی نزیل بلده طیبه قم - اَدَامَ اللَّهُ إِفْضَالَهُ وَ کَثَّرَ أَثْنَاهُ - به دست آوردم که متن آن این است:

الحاج سیّد حسین الفاطمی الرضوی القمی، ابنُ حجة الاسلام الحاج سیّد اسحاق طاب مَضْجَعُهُ، ابنُ المرحوم المبرور السید محمّد، ابن المرحوم السید علی خادم حرم السّت فاطمة المعصومة علیها السلام، ابن السید محمّد بن السید علی بن السید ابو محمّد بن الحسین بن هاشم بن اسماعیل بن محمّد بن احمد بن محمّد الرشید بن موسی نظام الدّین بن عبدالله شرف الدّین بن الحسن نور الدّین بن ابی طالب بن محمّد بن محمّد الباقر بن ابی القاسم بن جعفر بن کاظم بن عزّ الدّین حسین بن علی بن ابی المعالی محمّد الرضا بن ابی البرکات موسی بن ابی المعالی اسماعیل بن ابی البرکات محمّد تقی بن ابی جعفر محمّد الطاهر بن احمد بن ابی جعفر محمّد النقیب بقم ابن ابی الحسن موسی النقیب بقم ابن احمد بن ابی علی محمّد الاعرج بن احمد الکوفی ابن ابی جعفر موسی المبرقع ابن الامام الهمام جواد آل الرسول سیدنا و مولینا ابی جعفر محمّد التقی الجواد سلام الله علیه و علی آبائه و ابنائه المیامین الطاهرین.

ضمناً در خلال اشتغال به تنظیم سلسله نسب معظّم له به خاطر مریضی بسیار مناسب است قضیه ای را که خودم شفاهاً در موضوع انتسابشان به امام هشتم راجع به خواب مرحوم دکتر فیلسوف الدّوله - دکتر رسمی دربار سلاطین قاجاریه - از جناب مؤلف شنیده ام مبسوطاً به رشته تحریر در آورم. و آن قضیه این است که فرمودند: مرحوم مغفور حاج ملا حاجی بود در طهران که از اخیار بلکه زهاد به شمار می رفت و مورد عنایت عموم طبقات در صحت عمل بود والد مرحوم حجة الاسلام آقای حاج شیخ عباس حائری طهرانی جدّ پدری آقای حاج آقا مهدی حائری - که فعلاً از فضلاء حوزه قم می باشند - در تیمچه حاجب الدّوله حجره سَقَط فروشی داشت و چند پسر داشت که همه در حدّ خود اهل تقوی بودند و فعلاً پسر بزرگ ایشان به نام حاج شیخ احمد و پسر کوچک ایشان به نام حاج میرزا اسماعیل باقی هستند. و خانوادگی ایشان با مرحوم والد و خانوادگی ما از همان زمان، سابقه و رابطه داشتند که هنوز هم باقی است. فرزند بزرگ آن مرحوم آقای حاج شیخ احمد چون غالباً متصدی امر حجره بودند قهراً با رجال و اعیان عصر بیشتر تماس داشتند. نقل کردند روزی در زمان سلطنت مظفر الدّین شاه قاجار درب حجره نشسته بودم، دیدم دکتر فیلسوف الدّوله نامبرده که با من بسیار دوستی داشت با اوقات تلخ و چهره گرفته وارد شد، گفت: حاج شیخ احمد! می آئی برویم قم؟ گفتم: قم برای چه؟ گفت: دختر شاه را می برند برای پسر امیر همدانی، در این سن پیری به من هم امر شده تا قم در رکاب عروس باشم؛ فعلاً من در کالسکه تنها هستم، بیا برویم.

مها شدم و در خدمت ایشان به قم آمدم. همین‌که وارد شدیم بر خلاف معمول همیشه که منزل مرحوم آقای حاج سید اسحاق وارد می‌شدیم، چون مهمان ایشان بودم در خیابان حضرتی منزل کردیم و می‌دانستم که مرحوم آقا شبهای جمعه را روزه دارند. اتفاقاً آن شب، شب جمعه بود، رفتم خدمتشان تعجب کردند. فرمودند: حاج شیخ احمد کجا بودی؟ کی آمدی؟ چرا اینجا نیامدی؟ قضیه بودن با دکتر را به عرضشان رساندم. همین‌که اسم دکتر را شنیدند فرمودند: حاج شیخ احمد ما یک مریضه داریم که از معالجه اطباء اینجا مأیوس شدیم، ممکن است ایشان را بیاورید عیادتی از مریضه ما بکنند؟ جناب مؤلف فرمودند: همشیره‌ای داشتم به نام ربابه در همان اوقات مریض سختی بود که به همان مرض هم وفات کرد. حاج شیخ احمد با کمال اطمینان می‌گوید بلی ایشان را می‌آورم. وقتی که به منزل می‌آیند، به دکتر اظهار می‌کنند آقائی است از دوستان ما مریضه‌ای دارد از من چنین تقاضائی فرموده، دکتر تغییری می‌کند و می‌گوید مگر من برای معالجه و عیادت به قم آمده‌ام. حاج شیخ احمد گفتند من هم برای اطمینانی که به مرحوم آقا داده بودم بسیار مندد و متأثر شدم و به حدی که شام نخورده خوابیدم هر قدر دکتر اصرار کرد گفتم میل ندارم. شام خورد و خوابید من در گوشه‌ای از فضای حیاط خوابیده بودم. یک وقت بیدار شدم دیدم دکتر **لااله الا الله** گویان اطراف حیاط قدم می‌زند. آمد بالین من، مرا صدا زد گفت: حاج شیخ احمد! منزل این آقا که گفتمی کجاست؟ گفتم: نمی‌دانم! گفت: برخیز برویم منزل این آقا! گفتم: نصف شب درب منزل مردم رفتن صحیح نیست. گفت فائده ندارد نوکرش را بیدار کرد لاله را روشن نمود به اتفاق آمدم منزل آقا. در بین راه از ایشان سؤال کردم با آن تشدد و امتناع چه شد که این موقع شب درب منزل مردم را بزنیم؟ گفت: همین که خوابم برد در عالم خواب دیدم از دارالشفا و مدرسه فیضیه داخل صحن کهنه شدم که حرم مشرف شوم دیدم، شخص محترمی لب ایوان طلا ایستاده از من سؤال کرد کجا می‌روی؟ گفتم: زیارت دختر موسی بن جعفر علیه السلام! گریبان مرا گرفت و گفت: مگر آن دختر موسی بن جعفر نبود که به عیادتش نرفتی چنان مرا به شدت وسط صحن انداخت که از وحشت از خواب بیدار شدم.

حکایت دیگری که شفاهاً از جناب مستطاب مؤلف محترم راجع به نسب ایشان شنیدم این است که فرمود: از لسان پدرم شنیدم که می‌خواستم بدانم من فرزند زهرا علیها السلام هستم یا نه. شبی در کفشداری حضرت ابی عبدالله الحسین - ارواحنا فداه - به این نیت

زیارت عاشورا خواندم و خوابیدم. در عالم رؤیا گفتند که فاطمه علیها السلام تشریف آوردند. به عجله خدمتش رسیدم؛ تا مرا دید چادر مبارک را عقب زده و مثل طفلی که در قنداقه است مرا به طرف قبله روی دست گرفتند و کلماتی فرمودند و آخرین کلمه آن مخدّره این بود: «أَخُوكَ رَسُولُ اللَّهِ» و بقیه فرمایشات ایشان در نظر من نماند. چون از خواب بیدار شدم یقین به سیادت خود نمودم.

دوم: اینکه جناب ایشان در شب تاسوعا (نهم محرم) سال یک هزار و دویست و نود و هفت قمری هجری در بلده طیبه قم متولد شدند. همینکه سن صباوت را گذراندند در حجر تربیت مرحوم حجة الاسلام و المسلمین جناب والدشان آقای حاج سید اسحاق فاطمی و مرحوم آیت الله آقای سید محمد تقی فاطمی اخوی ایشان - طاب ثراهما - به مدارج علم و تقوی ارتقا یافتند. تا اینکه مرحوم مغفور قُدوة السالکین آیت الله علی العالمین آقای حاج میرزا جواد آقای ملکی تبریزی، که از فحول تلامذه و اصحاب شیخ العرفاء و السالکین عمدة الفقهاء و المجتهدين مرحوم آخوند ملا حسینقلی اهدمانی! - اعلی الله مقامهما - بودند، به قم نزول اِجلال فرمودند ایشان هم ملازمت درک محضر ایشان را اختیار نمودند تا به درجات عالیّه سیر و سلوک فائز و به اخلاق فاضله متحلّی گردیدند، عزّلت گزیده در به روی خلق بستند و تا حال که سال یک هزار و سیصد و هشتاد و یک است عمر خود را به مطالعه در اخبار آل محمد علیهم السلام و زیارت اعتاب مقدّسه شان گذرانده اند. هَنِيئاً لأَرْبابِ التَّعِيْمِ نَعِيْمُهُمْ. امید است خداوند متعال نعمت وجودشان را مستدام بدارد و به مؤمنین توفیق استفاده بیشتر از وجود محترمشان را مرحمت فرماید.

الحاج سید باقر ابن الحاج سید محمد تقی الفاطمی

مقدمه مؤلف

و بعد؛ چون حقیر سر تا پا گناه و تقصیر حسین بن اسحاق الرضوی الفاطمی، در طول عمر برای قلتِ قوه حافظه آنچه از اخبار و احادیث آل عصمت علیهم السلام و اشعار در مصیبت و مواعظ، و پند و تواریخ مشتمله بر عبرت گرفتن از این سرای بی اعتبار دنیا، و معالجات و آدویه برای امراض باطنی و ظاهری، از کتب و دفاتر علما - رضوان الله علیهم اجمعین - به نظر رسیده متدرجاً به طور تفرقه و بی ترتیب در دفتر خود ضبط نموده تا موقع حاجت و فراموشی نظر به آنها نموده یادآور شود.

آن متفرقات اکنون به صورت کتابی درآمده، دوستان تقاضا نمودند متفرقات را جمع آوری نموده بلکه به طبع رسانده شود. لذا به همان صورت متفرقه و بی ترتیب چون شاید اجلب برای نفوس و طباع عامه بوده باشد با ضعف چشم و قوا مستعیناً بالله و متوکلاً علی الله شروع نموده، و نامیدم آن را به «جامع الذر فی بعض آثار الأئمة الاثنی عشر» و استدعای حقیر از ناظرین آن است که غمض عین از عیوب آن بفرمایند چون از شخص ناقص جز عمل ناقص برنیاید.

گذشته از حال ضعف و ناتوانی و علت باصره و بینائی و عدم میل ابتدائی، چون

بعضی از دوستان اصرار فرمودند، با استعانت از درگاه پروردگار و اعانت او به قدر قوه و استعداد خود از اخبار اهل بیت و معجزات باهرات ائمه هدی علیهم السلام و امور مختلفه که هر کدام به نوبه خود نافع بود جمع آوری کردم و تیمناً و تبرکاً ابتداء می‌کنم در مناقب آل محمد صلی الله علیه و آله امیدوار از ذوات مقدّسشان که این ضعیف را یاری نمایند.

فهرست تفصیلی کتاب

مقدمه	۱	از زبان مؤلف	۳۱
در فضایل امیرمؤمنین علی علیه السلام	۵	در اینکه راضی شدن به قضای خدا موجب رضای	
اشعار شیخ آذری رحمه الله در مناقب اهل بیت علیهم السلام	۱۱	خداست	۳۲
مجادله بکری و شیعی	۱۵	در تهنیت ولادت با سعادت مسولا علی بن	
فی اقبال القلب و ادبارة	۱۶	ابی طالب علیه السلام	۳۲
توقف علی علیه السلام در دکان میثم تمار	۱۷	در تهنیت ولادت با سعادت ولی عصر (عج)	۳۵
مناظره علی بن میثم با مرد نصرانی	۱۷	در اظهار اشتیاق و شکایت از هجران شمس فلک	
طریفه	۱۸	هدایت مهدی مرعده علیه السلام	۳۷
حیلة طیب حاذقی برای رفع فربهی	۱۹	سروده شیخ الرئیس قاجار در ولادت با سعادت حضرت	
اشعار فیض (ره)	۲۳	ابا عبدالله علیه السلام	۳۸
خبر ابی راجع حمای و فریادرسی حضرت ولی عصر از		اشعار متفرقه	۳۹
او	۲۴	راه خداشناسی	۴۰
خدا در همه چیز و همه جا	۲۵	ایمان	۴۱
متابعت از اهل بیت علیهم السلام	۲۵	اسلام و ایمان	۴۲
منزلت شیعیان در روز قیامت	۲۶	خواص بعض اشیاء	۴۵
غلام امام صادق و خراسانی	۲۶	خواص نمک	۴۵
نتیجه زنا کردن	۲۷	خواص سرکه	۴۷
بیداری انوشیروان و سبب عدالت او	۳۱	فایده حجامت	۴۸

معالجه درد دندان.....	۵۱	فرمایش مرحوم حاج میرزا جواد آقا.....	۶۷
رفع پیوست.....	۵۱	در خصوص احترام قرآن.....	۶۷
به جهت درد گلو که آثار زخم داشته باشد و اذیت نماید.....	۵۱	فضیلت انگشتر عقیق.....	۶۸
معالجه لقوه.....	۵۱	برای دفع شر دشمنان.....	۷۰
چند روایت.....	۵۱	برای دفع اعداء.....	۷۰
دعا و صدقه.....	۵۳	اشعار نصیحت.....	۷۱
فائده مجزیه.....	۵۳	ترجمه قول غزالی فی ترک الدنيا.....	۷۱
ریش و شارب.....	۵۳	فی جمع المال من الحلال تقلاعن الکافی.....	۷۱
مأمورین کسرا در خدمت رسول خدا ﷺ.....	۵۴	فساد از اهل زمان است.....	۷۲
امیرالمؤمنین علی و فروشندگان مارماهی.....	۵۵	مفاخره بعضی از سلاطین.....	۷۳
ریش تراشی از مثله است.....	۵۶	راجع به سعادت.....	۷۴
معنی آیه قل لا یستوی الخبیث.....	۵۶	در معجزات امام محمد باقر علیهما السلام.....	۷۵
قلت علامت باطل بودن نیست.....	۵۷	اشعار سعدی و چند شعر دیگر.....	۷۵
در فضیلت و شرافت عقل و اشخاص عاقل.....	۵۸	سؤال از بهلول.....	۷۶
شعر و حدیث در فضیلت عقل.....	۵۹	تفسیر فرمایش علی علیهما السلام.....	۷۶
دوست محمد ﷺ کسی است که اطاعت خدا کند.....	۶۰	فی حدیث من یکی.....	۷۷
قضیه مردی که به علی علیهما السلام عرض کرد: تو را دوست دارم.....	۶۰	روایت کافی راجع به ابن هبیره و رفید.....	۷۷
ذکر مثالی از مؤلف.....	۶۱	قصیده مرحوم آیه الله حاج میرزا صادق آقای تبریزی.....	۷۹
قضیه نهی از منکر آقا مجتهد و شرح حالش.....	۶۲	در مرثیه جناب علی اکبر علیهما السلام.....	۷۹
مجالس سوگواری امام حسین علیهما السلام و ثواب شرکت کنندگان.....	۶۳	قصیده حاجی محمد رضا آذری عموزاده شیخ کاظم آذری.....	۸۰
اشعال وصال شیرازی.....	۶۴	در مرثیه ابوالفضل علیهما السلام.....	۸۰
تفسیر آیه شریفه و بداهتم من الله.....	۶۴	اشعار سنائی از کتاب انیس الادباء.....	۸۱
ریش تراشی از اعمال قوم لوط است.....	۶۶	«جزء مجرب».....	۸۳
برای خنثی ریش تراشیدن جایز نیست.....	۶۶	اشعار حکیم سنائی از کتاب انیس الادباء.....	۸۴
		حکایت رفاقت دو رویاه.....	۸۶

۸۷..... اشعار از بهایی رحمۃ اللہ علیہ ، نقل از انیس الادباء	۹۹..... قضیه زلیخا
۸۷..... لطیفه	۱۰۰..... شعری چند درباره پاکی مجنون
۸۸..... شجاعت	۱۰۰..... غزل حافظ
۸۸..... کلامی از ربیع بن خثیم و یکی از حکما	۱۰۰..... در فضیلت متأهل بر عذب
۸۹..... رباعی اشعار ابوسعید	۱۰۱..... در بیان چهار چیز که در آن خطر عظیم است
۸۹..... اشعار در نصیحت	۱۰۱..... تمثیل
کلماتی از مؤلف راجع به اطعمه و اشربه و البسه و میزان	پند خضر علیه السلام به جناب موسی علیه السلام در کتاب انیس
آن.....	الادباء.....
کلمات ابن فهد.....	ولایت منصور.....
خوردن طعام برای شهوت حکمت را زائل می کند ..	سؤال پیرمرد از حضرت امیر علیه السلام
گذاشتن و رفتن.....	هز نهی از عصیت.....
تقاضای موعظه هشام.....	کلام ابن خلکان نسبت به ابا عبیده.....
قضیه حمال و احمق.....	حکایت امیر اسماعیل سامانی.....
رباعی شیخ احمد غزالی.....	راجع به سلطان محمود سبکتکین.....
ظریفه.....	راجع به ملک شاه.....
لطیفه.....	مکالمه کسرا با مرد فلاح.....
فی المعاشرة.....	سلطان سنجر.....
لطیفه.....	حکایت اصحاب رقیم.....
حکایت.....	در بیان ضرر همنشین بد.....
گفتگوی ابوحنیفه با کودکی.....	چه خوش گفته سعدی.....
نصیحت.....	حکایت پادشاه با وزیر.....
قضیه مالک بن دینار.....	کلمات پندآموز جناب آخوند ملا حسینقلی همدانی با
رباعی از حکیم خیام.....	مسلمانان.....
صفا گفته.....	اشعار مناجات.....
لطیفه.....	خواب دیدن یکی از علما نادر شاه را.....
فی معنی حی علی خیر العمل.....	اشعار طباطبائی.....
کلامی از صاحب کتاب.....	اشعار نظامی نقل از کتاب «انیس الادباء».....

فساد جامعه ۱۱۵	انحراف سفیان بن عیینه از چه بوده است؟ ۱۴۱
انبیاء: نزد معترض حاضر می شوند ۱۱۶	چهل سالگی ۱۴۲
بندار یهودی با سلمان فارسی ۱۱۶	بازار تجارت ۱۴۳
انوار مقدسه ائمه: ۱۱۸	سمرة بن جندب ۱۴۴
قضیه شیر ۱۲۰	قضیه ابودجانه از اصحاب حضرت رسول ﷺ ۱۴۵
اشعار طباطبائی در «انیس الادباء» ۱۲۱	تعقیب نماز ۱۴۶
التقوی ۱۲۲	فایده گرسنگی و مراقبه ۱۴۶
برآمدن حاجت ۱۲۳	سرفلی ۱۴۷
عاقل ۱۲۳	خرق عادت ۱۴۹
اشعار حکیم سنایی نقل از «انیس الادباء» ۱۲۳	ورع و تقوا ۱۵۰
اثر طبع استاد الحكماء و الفلاسفه ۱۲۵	ابراهیم ادهم ۱۵۳
آمیروزا محمود شاطر آقا بزرگ قسی درباره ۱۲۵	اصحاب صُنّه ۱۵۵
فاطمه زهرا (علیها السلام) ۱۲۵	قضیه ذوالنون مصری و شاگردان ۱۵۶
در مدیحه زینب کبری اثر طبع آقا شیخ مهدی ۱۲۶	خطبه کردن یکی از ملوک خراسان دختر ملک فارس را ۱۵۶
انصاری ۱۲۶	در مذمت حسد و بغل و عُجب ۱۵۷
سراج الواعظین متخلص به وهاج ۱۲۶	داروی حبس البهل ۱۶۰
در وصف احمق ۱۲۸	درخواست حضرت موسی از خداوند تعالی که جلیس و رفیق او را در بهشت به او معرفی کند ۱۶۰
متفرقات فی «روضات الجنات» ۱۲۹	نامه یکی از بزرگان در باب موعظه و ارشاد ۱۶۱
در میل فرمودن حضرت امام رضا (علیه السلام) طعام را با غلامان ۱۳۱	قناعت ۱۶۱
آداب خوابیدن ۱۳۲	از کلمات حضرت لقمان است ۱۶۲
ترجمه تفصیلی کلام «مصباح الشریعه» درباره ۱۳۴	کلماتی از سه امام: ۱۶۳
خواب ۱۳۴	اشعار جناب امیرعلیه (علیه السلام) در مذمت ملاقات شخص محتاج ۱۶۴
خواب بر پنج قسم است ۱۳۸	حاجب ترش رویی را ۱۶۴
پیروی اهل بیت: ۱۴۰	قضیه عجیبه روز عاشورا ۱۶۴
کلماتی چند خطاب به ذاکرین و گویندگان اهل منبر ۱۴۱	توبه شاهرخ بهادر به دست سید نعمت الله جزایری ۱۶۷

در خصوص فتنه و ابتلا آتی که از نظر نمودن به صورت	۱۸۲
پیدا می‌شود	۱۶۸
آیات مربوط به حب دنیا	۱۶۹
آیات واحادیث ایمان	۱۷۰
اشعار مرحوم ناصر خسرو علوی	۱۷۱
سعدی	۱۷۲
لطیفه	۱۷۲
کلام حکیمی	۱۷۲
اشعار متفرقه	۱۷۲
مجملی از احوالات لیث صفاری	۱۷۲
قضیه برادرزاده عبدالله طاهر ذوالیمینین بن الحسن که	۱۷۲
أَعْدَلَ سُلَاطِین طاهریه بوده	۱۷۵
تأسف بر گذشتگان	۱۷۶
قضیه مالک دینار از کتاب «خلاصة الاخبار»	۱۷۷
ملاقات اباعمر و شیپانی با امام صادق علیه السلام در	۱۷۷
حافظ	۱۷۸
حکایت	۱۷۸
لطیفه	۱۷۸
قضیه سه قبر که به هر یک دو بیت شعر نوشته	۱۷۹
بود	۱۷۹
در سبک شمردن نماز	۱۸۰
فرمایش مولا در مذمت دنیا	۱۸۰
گفتار زنی سر قبر پدر خویش	۱۸۱
در فضیلت علم و تفکر	۱۸۱
از کلمات حکمت‌آمیز	۱۸۲
در بیان تقسیم حُسن از طرف خداوند	۱۸۲
بیان آنکه پیغمبر اکرم فرمود از سه چیز بر شما می‌ترسم	۱۸۲
چند شعر	۱۸۲
قضیه عبدالله مبارک با غلام خود	۱۸۳
غلامی که در شب بی‌موقع بیرون می‌رفت	۱۸۴
دستور خروج از خانه	۱۸۴
در فضیلت بسم‌الله	۱۸۸
وسعت رزق در مجموعه ورام	۱۹۶
قضیه مرد عارف و خطاب او به جمادات نزد خدا	۱۹۷
حکایت سید ابوالحسن طاهر و مرد خراسانی	۱۹۸
در نیت قربت و غیر آن	۱۹۹
فی وصف فواکه الجنة	۲۰۰
در وصف لباس اهل بهشت	۲۰۱
لطیفه و چند شعر	۲۰۲
در فضیلت درخواست از خدا	۲۰۳
در قضیه از ملا علی طهرانی	۲۰۵
حکایت مجوسی و مسلمان شدن او	۲۰۸
قضیه مادر مُتَرَكِل عباسی	۲۰۹
علویه با مجوسی	۲۱۰
نظر قهری نمودن میرفندرسکی به میرداماد	۲۱۲
قضیه شیخ الرئیس با بهمنیار	۲۱۳
مکتوبی از یکی از برادران دینی در جنة‌العالیه	۲۱۴
شرح حال مرحوم حاج میرزا جواد آقای تبریزی	۲۱۵
ملکی	۲۱۵
اشعاری از شهید اول	۲۱۹
کلماتی از دیلمی راجع به افراد مردم	۲۲۰
رفتن جویریّه در عقب علی علیه السلام	۲۲۰
افضلیت با تقوا است	۲۲۱

موعظه : من کلام مولانا امیرالمؤمنین علیه السلام ۲۲۱	در فضیلت انفاق در مصیبت حضرت خامس آل عبا علیهم السلام ۲۴۷
گمنامی ۲۲۲	علت فضیلت امت محمد صلی الله علیه و آله ۲۴۷
نصیحت پیامبر صلی الله علیه و آله به بنی هاشم ۲۲۲	آداب و شرایط اهل مجلس و رعایت کردن یکدیگر را ۲۴۹
مقدمه «المراقبات» مرحوم حاجی میرزا جواد آقا ۲۲۳	شرط سوم مجلس عزاداری ۲۵۰
آداب مجلس عزاداری ۲۲۵	کلامی از خضر به موسی علیه السلام ۲۵۲
غصب نبودن متبر و مجلس عزاء ۲۲۵	چند روایت راجع به تواضع ۲۵۳
حضرت عیسی در گورستان ۲۲۶	پیروی از رسول اکرم صلی الله علیه و آله ۲۵۶
حکایت سه برادر ۲۲۷	در حالات فرزندان جناب ابوطالب علیه السلام ۲۶۰
تأثیر محبت به اهل بیت علیهم السلام ۲۲۸	مذاکره عقیل با معاویه ۲۶۱
برادرزاده فتحعلی شاه ۲۲۹	نقل کردن عقیل عدالت علی علیه السلام را به معاویه ۲۶۳
فرمایش حضرت صادق علیه السلام به صفوان جمال ۲۳۰	جمله‌ای از مواعظ سفیان بن عیینه ۲۶۴
فرمایش علی علیه السلام به ابن عباس ۲۳۰	شعر خاقانی ۲۶۶
فرمایش نبی اکرم صلی الله علیه و آله به کسان بنی نجار ۲۳۰	نوت اسکندر و حضور یکی از حکما ۲۶۶
راجع به سفارش در باب همسایه ۲۳۱	ملاقات حضرت هادی علیه السلام با متوکل عباسی ۲۶۸
در باب عاق والدین ۲۳۱	استغفار به حضرت هادی علیه السلام باعث مرگ متوکل شد ۲۷۱
قضیه گمرکچی ۲۳۱	در بذل و خود گذشتگی امام هادی علیه السلام برای یکی از شیعیان ۲۷۲
وحشی بانقی ۲۳۲	توقیع شریف امام عسکری علیه السلام به صدوق ۲۷۳
دفن وزیر در مشهد موسی بن جعفر علیه السلام ۲۳۲	در تأثیر غذای حرام و عدم اعتناء به شیر ۲۷۵
اموات را ملائکه به مکانهای خوب منتقل می‌کنند ۲۳۳	تأثیر شیر مادر ۲۷۷
تخفیف عذاب کافر به واسطه احسان به ذریه طاهره ۲۳۵	قضیه پسر مرحوم شهید شیخ فضل الله نوری ۲۷۸
خطبه شریفه امام علی علیه السلام ۲۳۸	قضیه نمرود ۲۷۸
از فرمایشات ذور بار امیرالمؤمنین علیه السلام ۲۴۰	قضیه بخت النصر ۲۸۱
مجلس مصیبت را زینت ندهید ۲۴۲	مضحکه ۲۸۲
ثواب زیارت قبور ائمه علیهم السلام ۲۴۳	
اطعام به عزاداران سید الشهداء علیهم السلام ۲۴۴	
در استجاب حاضر کردن طعام برای صاحبان عزا ۲۴۵	

۳۰۱	اثر خلوص لله في من اخلص لله خاف منه كل شيء	۲۸۳	در باب غیرت وحمیت
۳۰۳	راجع به قضیه مقبل شاعر	۲۸۳	کلماتی از مؤلف
۳۰۵	چند روایت برای رفع فقر	۲۸۵	مقایسه حال زمان روز با صدر اسلام
۳۰۶	اخلاق پیغمبر ﷺ	۲۸۵	علامت دیوث
	قضیه أم الفضل عیال عباس بن عبدالمطلب مَرُضه امام	۲۸۶	تقاضای مؤلف از برادران ایمانی
۳۰۷	حسین علیّه	۲۸۷	قصه ریاح غلام آل بنی النجار
	در مذمت پیروی هرای نفس و طلب جاه و	۲۸۸	در باب حمیت و غیرت
۳۰۸	ریاست کردن	۲۸۹	حضرت موسی با برخ
۳۰۹	چهار خصلت	۲۹۰	وحی خداوند به داوود
۳۱۰	از کلمات مؤلف	۲۹۱	حدیث قدسی در علامت دوستان خدا
	اشعار مرحوم حاج میرزا حبیب الله خراسانی در گنج		در اینکه اگر کسی دارای معرفت حق شد چشم از بهجت
۳۱۳	گهر	۲۹۲	دنیا می پوشد
۳۱۶	اشعار مرحوم نراقی	۲۹۳	داستان ملک الموت با توانگر
۳۱۸	گفتار عمر بن عبدالعزیز	۲۹۴	در علامت ظهور
۳۱۸	از کشکول شیخ بهائی علیه الرحمة	۲۹۵	حدیث امام باقر علیّه در ظهور
۳۱۹	دادرسی امیر المؤمنین علیّه از زوار خود	۲۹۵	کلمات و اشاراتی از مؤلف
۳۲۰	قضیه اهل بحرین و وزیر ناصبی و انار		در علامت آخرالزمان و حوادث واقعه در شهرستان طهران
۳۲۳	در معنی سوره مبارکه کوثر و بیان آن	۲۹۷	
۳۲۶	اولاد یزید و اولاد حسین علیّه	۲۹۷	اشعاری در علامت آخرالزمان
۳۲۷	مناظره عمرو عاصی با امام حسن علیّه	۲۹۸	اشعار متفرقه
۳۲۸	دو عوده برای جوز عقرب	۲۹۹	و قال السيد الحمیری فی وصف هذا اليوم
۳۲۸	زاد سلوک الی الله	۲۹۹	قول ابن عباس علی ما فی المجامع
۳۳۵	اشعار شیخ رئیس قاجار		لمعضلة ابن قریعة الشاعر فی مرثیه الزهراء و دفنها
۳۳۶	وقت مرگ عبدالملک مروان	۲۹۹	باللیل
۳۳۷	سؤال مُعَاذِبِن جَبَل مِن رسول الله ﷺ	۳۰۰	متفرقات فی مدح سید البشر
۳۳۷	حبس بعض از خلفاء بی گناهی را	۳۰۰	خاتم النبیین و سید الانبیاء والمرسلین
۳۳۸	تنبيه در باب غذای حلال	۳۰۰	من علامة الحلی اَعلی الله مقامه

میرزا مخدوم شریفی گوید	۳۳۸	مکالمه سگ و آهر و دعوی پیغمبری نمودن در ایام
میرزا سلمان گوید	۳۳۸	معتصم
فی التفکر	۳۳۸	مکالمه علویه با ابوالعینا
کلام مؤلف	۳۳۹	مکالمه یکی از عرفا با مرد غنی
معنی لاشیه	۳۴۰	کلام هارون یا یهلول
مراقبت بنده حضور خدا در همه احوال	۳۴۱	راجع به برداشتن مزید ظرف خالی از شراب
حکایت پاپ اعظم نصارا	۳۴۲	مکالمه نصرین سیار
حال خواب و مرگ یکی است	۳۴۳	حضور قلب در حال نماز
حسن خاتمه و سوء عاقبت	۳۴۴	قلوب سلاطین دست خدا است
در بیان سوء خاتمه	۳۴۵	اشعار سید بحرالعلوم در درّه
ایمان مستودع و ثابت	۳۴۶	تجربه مؤلف
حکایت دو برادر مؤمن و بت پرست	۳۴۶	احوال مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی
حافظ فرماید:	۳۴۷	شرح حال آیه الله حاج شیخ مرتضی حائری (ره)
کلام علی علیه السلام در نهج البلاغه	۳۴۷	مرحوم آیه الله العظمی بروجردی
قصه راهب و حضرت عیسی ۷	۳۴۸	مقدس بودن سرزمین قم
زندیق و صدیق	۳۴۹	محتاجه فضل بن حسن یا ابوحنیفه
قضیه شنیدن اصبغ بن نباته «أَمْ مَنْ هُوَ قَائِلٌ أَنَاةَ اللَّيْلِ»		من کلام امیرالمؤمنین علیه السلام فی ذم الدنيا
را	۳۵۰	کلمات رابعه عدویه
داستان مرحوم آقا باقر بهبانی و فرمایش ایشان راجع به		در وصف کردن مأمون دنیا را
ظهور حضرت	۳۵۰	در احوال برغوث و حرز آن
حکایت در اجتماع اهل نجف درخصوص ظهور		نهی سَبَ کِیک
حضرت	۳۵۲	قضیه مریض شدن شیر
حکایت میر فندوسکی با کُفّار	۳۵۳	استحباب الزّراعه و غرس الأشجار و آدابها
موعظه	۳۵۴	حرزی برای وقت خروج انسان از منزلش
چیز خواستن مردی از مأمون عباسی	۳۵۵	نیز حرز دیگر وقت خروج از منزل
غزل صغیر اصفهانی برای توسل	۳۵۶	در خواص خواب
تغزلی است به عنوان توسل به امام حسین علیه السلام	۳۵۶	آداب دخول در منزل

معجزه حضرت هادی ۷..... ۳۷۵	عیسی عليه السلام یا مرد مبتلاء..... ۳۹۸
اعمال انسان در هوا عکس برداری می‌شود..... ۳۷۶	یک قضیه عجیب از والد مؤلف..... ۳۹۹
اشعار سید حیدر حلی در خطاب به ولی عصر (عج)..... ۳۷۹	کم خوابی و طلب روزی..... ۴۰۰
اخبار در باب قوه حافظه..... ۳۸۰	در خواص خربزه..... ۴۰۱
فی اداء الدین..... ۳۸۰	اشعار ابن اَعمس در منظومه..... ۴۰۱
در منقبت آل محمد عليه السلام ۳۸۱	اشعار حضرت رضا عليه السلام در باب خربزه..... ۴۰۳
در فضل نان و آداب احترام آن..... ۳۸۲	در خواص خرما..... ۴۰۳
فیه اشعار ابن اَعمس..... ۳۸۲	اشعار ابن اعمس در مدح خرما..... ۴۰۴
اشعاری بر لوح قبری در قم..... ۳۸۳	در خواص انار..... ۴۰۵
نقل قضایای عجیبه از مرحوم والد مؤلف..... ۳۸۳	اشعار ابن اَعمس..... ۴۰۶
کربلا رفتن والد مؤلف..... ۳۸۳	در خواص انگور..... ۴۰۷
مسافرت مرحوم اسید اسحاق فاطمی به مکه..... ۳۸۸	اشعار ابن اعمس در مدح انگور..... ۴۰۸
مسافرت مؤلف و والدشان به مشهد مقدس..... ۳۸۸	خواص انجیر..... ۴۰۸
رضوی ۷..... ۳۸۸	اشعار ابن اعمس فی المنظومه..... ۴۰۹
کرامت از مولا علی عليه السلام ۳۹۰	خواص عَنَاب..... ۴۰۹
کرامت از ابوالفضل عليه السلام ۳۹۱	خواص کدو..... ۴۱۰
خواب والد مؤلف..... ۳۹۲	اشعار ابن اعمس در مدح کدو..... ۴۱۱
سرمایه‌دادن شیخ انصاری (ره) به نانوا..... ۳۹۲	خواص کاستنی..... ۴۱۱
حضور سید باب در درس شیخ انصاری..... ۳۹۳	خواص چغندر..... ۴۱۳
حالات شیخ انصاری (ره) و زهد ایشان..... ۳۹۴	اشعار ابن اعمس..... ۴۱۳
مرض موت شیخ انصاری (ره)..... ۳۹۴	خواص هویج..... ۴۱۴
پول هند برای شیخ انصاری (ره)..... ۳۹۵	اشعار ابن اعمس در مدح هویج..... ۴۱۴
جوان فرنگی ماب و دختر زیبا..... ۳۹۶	خواص کاهو..... ۴۱۵
استخاره شگفت‌انگیز..... ۳۹۷	خواص حرم‌ل که به فارسی اسفند خوانند و کُبان که کُندر باشد..... ۴۱۵
جسارت عربی به شیخ انصاری (ره)..... ۳۹۷	خواص سبزیها..... ۴۱۶
حالات دلها نسبت به جمال حق..... ۳۹۸	خواص باقلا..... ۴۱۷
جمال حضرت یوسف عليه السلام ۳۹۸	

۴۳۰.....	در مدح کرفس.....	۴۱۷.....	خواص شلغم.....
.....	راجع به سُداب که در مجمع دارد گیاهی است	۴۱۷.....	خواص ترب.....
۴۳۱.....	مشهور.....	۴۱۸.....	خواص بادنجان.....
۴۳۱.....	خواص زیره.....	۴۱۹.....	خواص شنبلیله.....
۴۳۲.....	در باب جرجیر (تره تیزک).....	۴۱۹.....	در خواص عدس.....
۴۳۲.....	خوردن پیاز با تخم مرغ.....	۴۲۰.....	خواص خطمی.....
۴۳۳.....	حرز درد سر.....	۴۲۰.....	تجربه مؤلف.....
۴۳۴.....	دستور دیگر برای رفع درد سر.....	۴۲۱.....	خواص پیاز.....
۴۳۴.....	نهی از زندگی کردن در روستاها.....	۴۲۱.....	اشعار ابن اَسم در مدح پیاز.....
۴۳۵.....	وسعت رزق.....	۴۲۱.....	خواص کشمش قرمز.....
.....	خراستن داود عليه السلام قرین بهشتی خود را از خداوند تعالی	۴۲۲.....	خواص سیر.....
۴۳۸.....		۴۲۳.....	خواص سنا.....
۴۳۹.....	شعر الاَسم.....	۴۲۳.....	خواص پنیر و گردو.....
۴۴۰.....	در وصایای لقمان عليه السلام به فرزند خود.....	۴۲۴.....	خاصیت گردو.....
۴۴۱.....	علاج ضعف معده و سردی و سستی آن.....	۴۲۴.....	خواص زیتون و زیت.....
۴۴۱.....	در عدم اصرار در مُتعه نمودن.....	۴۲۵.....	در خواص اجاص یعنی آلو.....
۴۴۲.....	قضیه حاتم اَصَم.....	۴۲۵.....	در خاصیت کُشاه (قارچ).....
۴۴۲.....	کلمات حکمت آمیز حاتم اصم.....	۴۲۶.....	خاصیت عُنبراء (سنجد).....
.....	قضیه غارت ترکمان استرآباد را و اسیر کردن دختری را	۴۲۶.....	نفع سَعد برای دندانها.....
۴۴۲.....	و خلاص شدن او به برکت حضرت رضا عليه السلام	۴۲۷.....	خواص آویشن و نان خواه و گردو و نمک.....
۴۴۴.....	در فضیلت مساوک نمودن.....	۴۲۷.....	در کراهت نخوردن چیزی در شب.....
۴۴۵.....	در فضیلت صبر.....	۴۲۸.....	در مدح کُنْدُر.....
۴۴۶.....	حافظ گوید.....	۴۲۹.....	در مدح جاورس که گاورس است.....
۴۴۷.....	کلام مؤلف.....	۴۲۹.....	در مدح فَوْفُخ.....
۴۴۸.....	روایات مربوط به اخلاص و چگونگی آن.....	۴۲۹.....	در مدح سِذَر.....
۴۴۹.....	نصیحت مؤلف.....	۴۳۰.....	در مدح جَمَّص (نخود).....
۴۵۰.....	کلام مؤلف.....	۴۳۰.....	در مدح ماش.....

- درخواست مؤلف..... ٤٥٠ گفتار آخوند ملا محمد جواد صافی..... ٢٥٢
 راجع به خوب معاشرت کردن با همسایه (همسایه داری)..... ٢٥٦ تکلم سوپیمار.....
 ٢٥١ تکلم گنجشک..... ٢٥٧
 چند شعر از خوارزمی..... ٢٥٢ تکلم مرغ خون آلود..... ٢٥٨
 موعظه‌ای است از نراقی - طابُّ ثراء..... ٢٥٢ آمدن ذوالجناح به خیمه‌گاه..... ٢٥٨
 اندرز مؤلف به برادران دینی..... ٢٥٣